

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Facultatea de Teologie Ortodoxă
1.3 Departamentul	Teologie Ortodoxă
1.4 Domeniul de studii	Teologie
1.5 Ciclul de studii	Licență
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Teologie Ortodoxă Didactică

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	INTRODUCERE ÎN STUDIUL LITERATURII PATRISTICE						
2.2 Titularul activităților de curs	Pr. lect. univ. dr. Gabriel-Viorel Gârdan, ggardan@yahoo.com						
2.3 Titularul activităților de seminar	Pr. lect. univ. dr. Gabriel-Viorel Gârdan, ggardan@yahoo.com						
2.4 Anul de studiu	I	2.5 Semestrul	I	2.6. Tipul de evaluare	ES	2.7 Regimul disciplinei	Ob

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	2	Din care: 3.2 curs	1	3.3 seminar/laborator	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	28	Din care: 3.5 curs	14	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					28
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					11
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					28
Tutoriat					2
Examinări					2
Alte activități:					1
3.7 Total ore studiu individual		72			
3.8 Total ore pe semestru		100			
3.9 Numărul de credite		4			

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	• Nu este cazul.
4.2 de competențe	• Nu este cazul.

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	• Prezența minim 80%, cu materialele didactice specifice indicate de profesor.

	• Prezența obligatorie la testul din timpul semestrului. • Telefoanele mobile se țin închise pe toată durata cursului.
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	• Pentru predarea cu întârziere a portofoliului de seminar, acesta va fi depunctat cu 0.5 pct./zi de întârziere. • Plagiarea lucrării de seminar atrage după sine respingerea lucrării și nepromovarea colocviului.

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	• Să înțeleagă contextul apariției literaturii patristice. • Să demonstreze capacitatea de a identifica și caracteriza fiecare etapă din literatura patristică. • Să înțeleagă particularitățile fiecărui gen literar și a fiecărui tip de autor patristic. • Să demonstreze capacitatea situării în timp și spațiu a Părinților Apostolici. • Să cunoască viața, elementele isagogice și contribuția teologică specifică fiecărui autor. • Să dezvolte deprinderea folosirii lexicului patristic. • Să demonstreze capacitatea de a integra în discursul propriu cunoștințele dobândite. • Să dezvolte deprinderi de lectură și de interpretare a textului patristic.
Competențe transversale	• Să demonstreze capacitatea de conexare a cunoștințelor dobândite în cadrul cursului cu ansamblul disciplinelor studiate, precum și cu activitatea profesională pe care urmează să o desfășoare. • Să asume comportamental principalele elemente duhovnicești și pedagogice din scrierile patristice. • Să demonstreze competențe reale de actualizare a mesajului patristic în vederea transmiterii lui în mediile contemporane. • Să demonstreze capacitatea de conexare a afirmațiilor de teologie patristică pentru realizarea dialogului interreligios.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	• Să introducă studentul în sfera cunoașterii vieții, operei și contribuției doctrinare a figurilor majore ale literaturii patristice din perioada post apostolică.
7.2 Obiectivele specifice	• Să familiarizeze studentul cu textul patristic și cu normele elementare de lectură și interpretare a lui. • Să însușească noțiunile teologice fundamentale ce se regăsesc în scrierile patristice. • Să înțeleagă contextul elaborării acestor scrieri. • Să conștientizeze consecințele ecleziologice și doctrinare ale

	operelor Sfinților Părinți și ale scriitorilor bisericești și a actualității lor pentru viața și misiunea Bisericii în lumea contemporană. • Să dezvolte capacități de realizare și conducere a unui dialog interconfesional, ecumenic și interreligios.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
Sfinții Părinți, întrupare teologică a Tradiției și a etosului Bisericii: Sfinți Părinți, învățători, scriitori bisericești, scriitori creștini, doctori ai Bisericii.	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	2 prelegeri
Prolegomene: definiție, obiect, periodizare, literatura și colecțiile patristice, genurile literale ale operelor patristice.	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	2 prelegeri
Părinții apostolici. Simbolul Apostolic. Învățătura celor doisprezece apostoli (Didahia). Clement Romanul: clarificări conceptuale, cauzele care au dus la apariția literaturii post-apostolice, calea vieții și calea morții, compendium liturgic, prescripții disciplinare, ierarhia bisericească.	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	4 prelegeri
Sfântul Ignatie al Antiohiei. Sfântul Policarp al Smirnei: viața, opera, hristologie, eclesiologie, sfaturi practice.	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	2 prelegeri
Papias, Scrisoarea lui Psedu-Barnaba, Păstorul lui Herma: autorul, autenticitatea, combaterea iudaismului, eshatologia, vindecarea sufletului păcătos prin pocăință, cele două căi, eclesiologie, anghelologie.	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	3 prelegeri
Scrieri apocrife și gnostice: genul, scopul, istoricul descoperirii manuscriselor.	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	1 prelegere

Bibliografie

I. Bibliografia obligatorie:

- Ioan G. Coman, *Patrologie*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române (EIBMBOR), București, 1956; Sfânta Mănăstire Dervent, 1999
- Idem, *Patrologie*, vol. I, II, III, EIBMBOR, București, 1984, 1985, 1988
- Stylianos Papadopoulos, *Patrologie*, vol. I, traducere de lect. dr. Adrian Marinescu, Editura Bizantină, București, 2006
- Constantin Voicu, *Patrologie*, vol. 1, Editura Basilica, București, 2009
- Remus Rus, *Dicționar enciclopedic de literatură creștină din primul mileniu*, Editura Lidia, București, 2003
- Claudio Moreschini, Enrico Norelli, *Istoria literaturii creștine vechi grecești și latine*, vol. I, II/1, II/2, Editura Polirom, Iași, 2001, 2004, 2004
- Hans von Campenhausen, *Părinții greci ai Bisericii*, Editura Humanitas, București, 2005
- Idem, *Părinții latini ai Bisericii*, vol. I și II, Editura Humanitas, București, 2005
- Ioan I. Ică jr, *Canonul Ortodoxiei*, vol. I, *Canonul apostolic al primelor secole*, Editura

Deisis/Stavropoleos, 2008

- *Scrierile Părinților Apostolici*, traducere, note și indici de pr. dr. Dumitru Fecioru, EIBMBOR, București, 1995 sau în colecția Părinți și Scriitori Bisericești vol. 1, EIBMBOR, București, 1979
- Clayton N. Jefford, *Reading the Apostolic Fathers. An introduction*, Hendrickson, 1996

II. Bibliografie opțională:

- *Apologeți de limba greacă*, traducere, note și indici de pr. prof. T. Bodogae, pr. prof. Olimpiu Căciulă, pr. prof. D. Fecioru, PSB 2, EIBMBOR, București, 1980
- *Apologeți de limbă latină*, traducere de prof. Nicolae Chițescu, Eliodor Constantinescu, Paul Papadopol și prof. David Popescu, introducere, note și indici de prof. Nicolae Chițescu, PSB 3, EIBMBOR, București, 1981
- Clement Alexandrinul, *Scrieri I și II*, traducere, note și indici de pr. dr. Dumitru Fecioru, PSB 4 și 5, EIBMBOR, București, 1982
- Origen, *Scrieri alese I, II, III, IV*, PSB, 6-9, EIBMBOR, București, 1982, 1981, 1982, 1984
- Sfântul Atanasie cel Mare, *Scrieri I și II*, traducere, introducere și note de pr. prof. Dumitru Stăniloae, PSB 15 și 16, EIBMBOR, 1987, 1988
- Sfântul Chiril al Alexandriei, *Scrieri I-IV*, PSB 38-41, EIBMBOR, București, 1991, 1992, 1994, 2000
- Sfântul Chiril al Alexandriei, *Zece cărți împotriva lui Iulian Apostatul*, Editura Anastasia, 2000
- Eusebiu de Cezarea, *Scrieri I și II*, PSB 13 și 14, EIBMBOR, București, 1987, 1991
- Sfântul Vasile cel Mare, *Scrieri I-III*, PSB 17, 18 și 12, EIBMBOR, București, 1986, 1989, 1988
- Sfântul Grigorie de Nyssa, *Scrieri I-II*, PSB 29, 30, EIBMBOR, București, 1982, 1998
- Jaroslav Pelikan, *Tradiția creștină, o istorie a dezvoltării doctrinei*, vol. I, vol. II, vol. III, vol. IV, vol. V, Editura Polirom, Iași, 2004, 2005, 2006, 2006, 2008
- Jonathan Hill, *Istoria gândirii creștine*, Editura Casa Cărții, Oradea, 2007
- Frances Young, Lewis Ayres, Andrew Louth, *The Cambridge History of Early Christian Literature*, Cambridge University Press, 2004
- Wilhelm Pratscher (ed.), *The Apostolic Fathers. An Introduction*, Baylor University Press, 2010
- Patrick J. Hamell, *Handbook of Patrology*, Alba House, New-York, 5th edition, 1991
- Johannes Quasten, *Patrology*, vol. I, II, III, IV, Christian Clasic Ave Maria Press, Notre Dame, IN, f.a.
- Joseph Tixeront, *A Handbook of Patrology*, translated by S.A. Raemers, Kessinger Publishing's Legacy Reprints, f.a.
- Otto Bardehewer, *Patrology*, translated by Thomas J. Shahan, Freiburg im Breisgau & St. Louis, Mo., 1908
- Paladie, *Istoria lausiacă, scurte biografii de pustnici*, traducere, introducere și note de pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae, EIBMBOR, București, 1993
- Nicolae Corneanu, *Patristica Mirabila, pagini din literatura primelor veacuri creștine*, ediția a II-a revăzută, Editura Polirom, Iași, 2001
- *Manuscrisele de la Marea Moartă*, traducere de Simona Dumitru, Editura Herald, București, 2009.

8.2 Seminar	Metode de predare	Observații
Introducere metodologică	prelegere	2 seminarii
Viața creștină în epoca post-apostolică	dezbateri sau discuție colectivă	4 seminarii

<i>Ierarhia bisericească în epoca post-apostolică</i>	dezbateri sau discuție colectivă	4 seminarii
<i>Vindecarea sufletului prin pocăință în lumina lucrării Păstorul lui Herma</i>	dezbateri sau discuție colectivă	4 seminarii
Bibliografie • Daniel Benga, <i>Metodologia cercetării științifice în teologia istorică</i>, Editura Sofia, 2005 • <i>Scrierile Părinților Apostolici</i>, traducere, note și indici de pr. dr. Dumitru Fecioru, EIBMBOR, București, 1995 sau în colecția Părinții Scriitori Bisericești vol. 1, EIBMBOR, București, 1979 • Wilhelm Pratscher (ed.), <i>The Apostolic Fathers. An Introduction</i>, Baylor University Press, 2010 • Clayton N. Jefford, <i>Reading the Apostolic Fathers. An introduction</i>, Hendrickson, 1996 • Ioan I. Ică jr, <i>Canonul Ortodoxiei</i>, vol. I, <i>Canonul apostolic al primelor secole</i>, Editura Deisis/Stavropoleos, 2008		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Conținuturile unităților de învățare au fost elaborate în urma consultării specialiștilor pe disciplină din facultățile de profil, pe baza Programei analitice aprobate la nivelul Patriarhiei Române. În egală măsură, au fost luate în calcul așteptările principalilor angajatori ai absolvenților acestei specializări: structurile eclesiale, structurile de asistență socială, structurile din domeniul educațional.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	• Capabilitatea situării în timp și spațiu a Părinților Apostolici • Cunoașterea vieții, operelor celor mai importante și a contribuției teologice specifice fiecărei lucrări. • Demonstrarea competențelor reale de actualizare a mesajului patristic în vederea transmiterii lui înspre contemporani.	TEST 13 decembrie 2012 COLOCVIU condiționat de: ➤ prezența la TEST ➤ predarea portofoliului de seminar. 24 și 31 ianuarie 2013	25% 50%
10.5 Seminar/laborator	• Înțelegerea și însușirea problematicii tratate la curs și seminar. • Capacitatea de a integra într-un discurs interpretativ propriu temele teologice discutate. • Respectarea stantardelor	Prezentarea unui portofoliu care va conține lucrări pe cele 3 teme majore ale seminarului Portofoliul se predă în data de 10 ianuarie 2013	25%

	pentru lucrările cu caracter științific, coerența în abordarea tematică, atingerea unui nivel al gândirii și al exprimării sintetice.		
10.6 Standard minim de performanță			
• Să demonstreze capacitatea situării în timp și spațiu a Părinților Apostolici. • Să demonstreze capacitatea de a identifica și caracteriza fiecare etapă din literatura patristică.			

Data completării

.....

Semnătura titularului de curs

.....

Semnătura titularului de seminar

.....

Data avizării în departament

.....

Semnătura directorului de departament

.....